

İEİS Genel Sekteri
Turgut Tokgöz

TBİP

YOL HARİTASINI BELİRLEDİ

Biyoteknolojik ilaç üretimi alanında sektörün üretkenliğini artırmak ve dünya pazarlarındaki rekabet gücünü geliştirmek amacıyla kurulan Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu (TBİP), yol haritasını belirledi. Sektörü geleceğe hazırlamayı hedefleyen TBİP, stratejik öneme sahip ilaç endüstrisiyle Türkiye ihracatına katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu (TBİP), 2016 yılı sonunda, biyoteknoloji alanında endüstrimizin yetkinliğini ve rekabet gücünü artırmak, ülkemizde bu alanın gelişimine daha etkin katkı sağlamak hedefiyle kuruldu. Platform, biyoteknoloji alanında ülkemizde geliştirme, üretim faaliyeti olan veya planlayan tüm ilaç firmalarına açık bir oluşum. Şu an platformda İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası (İEİS) üyesi olmayanlar da dahil 19 ilaç firması bulunuyor. Platformumuz beş ana alanda çalışmalarını sürdürüyor. Bu alanlar mevzuat, teşvik, nitelikli iş gücü, rekabet öncesi işbirliği ve iletişim olarak belirlendi. Bu çerçevede platformun çalışma konuları; biyoteknolojik ilaçlara yönelik sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmek, teşvik mekanizmalarından daha fazla yararlanabilmesi için çalışmalar yapmak, ülkemiz ihtiyaçlarına uygun mevzuat ortamının oluşturulmasında etkin rol oynamak olarak belirlendi. Ayrıca kamu ve akademik kuruluşlarla yakın işbirliği geliştirmek, sağlık profesyonellerinin biyoteknolojik ilaçlara ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyini artırmak, ulusal ve uluslararası STK'larla işbirliği yapmak, ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek de çalışma konuları arasında yer aldı.

Reçeteli ilaç pazarında yüzde 16,5'luk paya sahip

Tüm dünyada bitkisel ve kimyasal kaynaklı ilaç üretimi, bilim ve teknoloji alanındaki yeni gelişmeler kapsamında hızla yerini biyoteknolojik ilaçlara bırakıyor. Bugünkü koşullarda bilinen yaklaşık 30 bin hastalıktan ancak 10 bininin tedavisi yapılabiliyor. Aralarında kanser, alzheimer, kalp hastalıkları

ve diyabeti de içeren 200 hastalığın tedavisi için geliştirilen ilaçların büyük bir kısmını biyoteknolojik ilaçlar oluşturuyor. Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı yüzde 20'leri aşmış durumda ve artmaya devam ediyor. Bu nedenle ülkemizde de biyoteknolojik ürünlere doğru bir yönelim var. Bu ilaçların pazardan aldığı pay günden güne artıyor. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar 2016'da 3.4 milyar TL ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık yüzde 16,5'luk bir paya sahip. Firmalarımız, ülkemizi biyoteknoloji gibi stratejik bir alanda geliştirmek için var güçleriyle çaba gösteriyorlar, bu alana uzun vadeli bakış açısıyla, yüksek maliyetli yatırımlar yapıyorlar. Platform üyelerinin bu alanda bitmiş ve devam eden fiziki yatırımları 600 milyon dolar seviyesinde. Yine yapılmış ve devam edecek olan AR-GE çalışmalarına ilişkin harcamaları da 200 milyon dolar tutarında. Gelecek beş yılda bu alanda önemli çıktılar bekliyoruz.

23 AR-GE merkezi

Ülkemizde AR-GE ve biyoteknoloji teşviki konusunda çok önemli adımlar atıldı. Bu adımlar, sektörün ilgisini ve yatırımını da geliştirmesine etken oldu. AR-GE teşvikleri zaman içinde sektörümüzün görüşleri de alınarak önemli oranda değişti. Örneğin 50 olan AR-GE merkezi çalışan sayısı 15'e indi. Bu değişiklik sadece ilaçta değil birçok sektörde merkezlerin artması sonucunu doğurdu. 2008 yılında bir olan akredite AR-GE merkezi sayımız bugün 23'e ulaştı, yabancı çalışan istihdamı kolaylaştırıldı. Ayrıca çalışanların AR-GE faaliyeti gereği merkez dışında geçirdiği süreler teşvik kapsamına alındı ve gelecek yıllara devreden teşvik tutarlarının reel değerinin korunması sağlandı.

Yatırımlara destek artırılmalı

Biyoteknolojik ürünlerin yurt içinde geliştirilmesini ve üretimini teşvik eden yaklaşımlar kamunun stratejik eylem planlarında da yer alıyor. TÜBİTAK biyoteknolojiye ilişkin çağrılar açıyor. Ancak bu planların geliştirilmesi ve somut önerilere dönüştürülmesi gerekiyor. Rakiplerimizle etkin rekabet edebilmek için kamunun AR-GE ve biyoteknoloji yatırımlarına sağlayacağı desteğin artırılmasına ve farklı teşvik mekanizmaları kurgulanmasına ihtiyaç var. Rekabet ettiğimiz ülkeleri incelediğimizde, vergisel teşviklerin yanında doğrudan teşviklerin daha hızlı ve kesin sonuçlar doğurduğunu görüyoruz. Bunun en güzel örneği Güney Kore... Bizim de teşvik sistemimize doğrudan teşvikleri içerecek bir kurgu eklememiz gerekiyor. Bunun yanında firmaların AR-GE'ye ayırdıkları pay baz alınarak pozitif ayrımcılık sağlayan bir sistemin kurulması, firmaların AR-GE faaliyetlerinin artmasını sağlayacak. Ayrıca, bildiğiniz gibi ilaçta AR-GE yüksek yatırım isteyen ve uzun süren bir süreç. Desteklerin miktarı ve süresinin bu gerçek çerçevesinde belirlenmesi çok önemli...

İthal ürünlerin yüzde 29'u biyoteknolojik ilaçlar

Bunların yanında, hedefimizi destekleyici bir mevzuat ikliminin yaratılması, özellikle ruhsatlandırma, fiyatlandırma ve geri ödeme sisteminin yatırımı anlamlı kilacak nitelikte düzenlenmesi büyük önem taşıyor. Türkiye ilaç pazarındaki ithal ürünlerin yüzde 29'unu biyoteknolojik ilaçlar oluşturuyor. İlaç endüstrisi tamamen ithalata dayalı bir biyoteknolojik ilaç tedarik modelinin sürdürülebilir olmadığını bilinciyle hareket ediyor. İthalatına bağımlı olduğumuz önemli ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini artırmayacak, aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacak.

Endüstri ileri teknolojiyle çalışıyor

Endüstrimizin kilo başı ihracat değeri yaklaşık 29 dolar. Türkiye'nin kilogram başına ortalama ihracat değerinin yaklaşık 1,5 dolar olduğu göz önüne alındığında, sektörün

katma değerinin ne kadar yüksek olduğu ortaya çıkıyor. Endüstrimiz katma değerli eşdeğer ilaç, kombine ürün ve biyobenzer ilaçlara yoğunlaşmış durumda. AR-GE alanındaki çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. İlaç firmalarımız, AR-GE faaliyetlerine ayırdıkları payı her geçen yıl artırıyor ve birçok farklı alanda inovatif faaliyetler göstererek yeniliğe yatırım yapıyorlar.

Gelecek biyoteknolojide

İlaç alanında gelecek biyoteknoloji ürünlerinde. Türkiye bir an önce bu alandaki ilerlemesini hızlandırarak diğer ülkelerle rekabet edecek koşullara ulaşmalı. Öncelikli hedef bu ürünlerin ülkemizde üretilmesi, ardından ise ihraç edilmesi. Firmalarımızın bu alandaki çalışmalarının başarısında, üniversite-kamu-sanayi işbirliğinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Geçtiğimiz dönemde bu doğrultuda işbirliklerinin arttığını görüyoruz. Özellikle biyoteknoloji alanında birçok yeni girişim bulunuyor. Endüstri, konvansiyonel ürünlerde teknoloji transferi konusunda deneyimli. Ancak, biyoteknolojide yeni deneyim kazanmaya başlamış durumda. Bu kapsamda, çok önemli bir 'know-how' edinim yöntemi olan teknoloji transferi büyük önem taşıyor. Ayrıca, son yıllarda dünyada biyoteknoloji alanda faaliyet gösteren firmalar, AR-GE ve üretim aşamasında, daha fazla ortaklık ve yakın işbirliği oluşturarak çalışmayı tercih ediyor. Bu yeni iş modeli kapsamında ülkemizde de benzer ortaklıkların oluşturulması söz konusu olabilir.

Üniversiteler sanayiye destek vermeli

Türkiye ilaç endüstrisi, biyoteknoloji alanında ilerlemek için yoğun bir çalışma içinde. Kamu bu alanın stratejik önemini fark etmiş durumda, üniversitelerimiz önemli çalışmalar yapıyor. Zaten firmalarımız yurt dışındaki firmalarla işbirliği içinde. Bu alana yatırım yapan firmalar da mevcut. İlerleyen dönemde bu işbirliklerinin ve yatırımların

çoğalmasını bekliyoruz. Üniversite-sanayi işbirliği dünyada AR-GE'nin tetikleyicisi durumunda. Başarılı ülke örneklerine bakıldığında katma değerlerin birçoğunun üniversite ve sanayi işbirliğiyle ortaya çıktığı dikkat çekiyor. Ülkemizde bu alanda çalışmalar bulunsa da bu işbirliği henüz yeterli bir düzeye ulaşmadı. İEİS olarak bu işbirliğini önemsiyor ve bu alanda çalışmalar yürütüyoruz. Ankara, Gazi, Hacettepe ve İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'yle protokol imzaladık. İşbirliğinin gelişimi için çaba gösteriyoruz ve sırada başka üniversiteler de var. Üniversitenin sanayiye vereceği en büyük destek, nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi... Özellikle biyoteknolojide ciddi bir iş gücü açığı bulunuyor.

Hükümetin desteği üretime olumlu yansıdı

Ülkemiz, teknolojik altyapısı ve insan kaynakları bakımından uluslararası standartlarda, 100 yıllık geçmişi olan, güçlü ve yüksek üretim kapasiteli bir ilaç endüstrisine sahip. Bir ülkede güçlü bir ilaç sanayinin varlığı hem ileri teknolojiye ve yüksek katma değere dayanan yapıyla ekonomiye katkısı, hem de savaş, ekonomik kriz gibi olağanüstü hallerdeki önemi nedeniyle son derece stratejik. Bu nedenle bizim gibi köklü ilaç endüstrisi olan ülkelerde sanayinin korunması çok önemli.

İlaç endüstrisi yeniliğin sürekli olduğu, teknolojik gelişmelere hızla ayak uydurulması gereken bir endüstri. Bu yapı, firmalarımızın rekabet güçlerini korumak için endüstriden kazandıklarını tekrar endüstriye aktarmalarını, kazançlarını sektörümüzü geliştirecek yatırımlara yönlendirmelerini zorunlu kılıyor. İlaç sektöründe üretim 2014'ten bu yana çift haneli büyüme yakaladı. 2016'da da bir önceki yıla göre yüzde 14,8 artış gösterdi. Aynı yıl üretim toplam sanayide yüzde 1,8, imalat sanayinde yüzde 1,4, kimya sektöründe yüzde 3,9 arttı. 2016 yılında hükümet

programı doğrultusunda yurt içi üretimin desteklenmesine yönelik kamu politikaları hayata geçirilmeye başlandı. Bu uygulamaların üretimdeki artış eğilimine olumlu yansıtacağı açık... Ürettiğimiz, ancak bir taraftan da ithal ettiğimiz ürünlerin ülkemizde üretilir hale gelmesi son derece önemli. Bu uygulama, ülkemizin dış ticaret açığının azaltulmasına önemli katkı sağlayacak.

Sanayinin dönüşümünde stratejik öneme sahip

İleri teknolojiyi, yenilikçiliği ve üretimde yüksek katma değeri çalışmalarının odağına koyan Türkiye ilaç endüstrisi, ülkemizin hedeflediği sanayi dönüşümünün başarısında stratejik öneme sahip. İEİS olarak, Türkiye'nin 2023 yılında, AR-GE yetkinliğini artırmış, özellikle biyoteknoloji alanında daha yüksek katma değerli ürünler üreten, küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesini hedefliyoruz. Bu kapsamda, AR-GE ve biyoteknolojik ilaç alanlarındaki çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyor. Endüstrimiz son yıllarda ihracat alanında önemli bir atılım içinde. Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 150'den fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz. İlaç ihracatımız son altı yılda yüzde 43 düzeyinde arttı. Aynı dönemde, Türkiye'nin toplam ihracatı ise yüzde 25,2 oranında arttı. AR-GE ve üretim alanında gerçekleştirilecek ilerlemeyle ihracatımız ve ihracatımızın katma değeri artacak.

PLATFORMA ÜYE ŞİRKETLER

Abdi İbrahim, Adeka, Arven, Atabay, Centurion, Cinnagen, Dem, EİP Eczacıbaşı, Hasbiotech, İlko, Koçak, Liba, Mustafa Nevzat, Nobel, Onko, Sandoz, Teva, TR Pharm, Turgut.